

Azərbaycan özünün son 200 illik tarixi ərzində çox ciddi siyasi proseslərə şahidlik edib. Tariximizin ayrı-ayrı mərhələlərində düşmən qüvvələrin müxtəlif hücumlarına, məkrli planlarına hədəf olan Azərbaycan bununla belə yaşadığımız coğrafi məkanda və eləcə də müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində özünün multikultural dəyərlərə, humanizm ideyalarına, birləşmiş normalarına sadıqlıyi, başqa milli-etnik dəyərlərə tolerant münasibəti ilə seçilib və bu siyaset dünya birliliyi, sivil ölkələr tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Dünya birliyinə o da məlumdur ki, Azərbaycan son 30 ildə Ermənistanın şovinist, düşmənçilik siyasəti, hərbi ekspansiyası ilə nəticələnmiş ərazilərimizin işgal faktı ilə yaşayıb və yalnız 2020-ci ilin 27 sentyabrından erməni təxribatlarına qarşı Müzəffər Ordumuzun keçirdiyi uğurlu əks-hükum əməliyyatları ilə Böyük Zəfərə imza atıb.

Sülh və gəlacaya hesablanan siyasi kurs

Azərbaycan birləşmiş normalarının universal nümunəsidir

Bu qələbə həm də bütün dünyada ərazilərin toxunulmazlığı principinin, hər bir insanın öz doğma, əzəli yurdunda yaşaması hüququnun bərpa olunması yolunda tarixi ədalətin təntənəsidir. Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində yeni reallıqlar yaratdı. Bu reallığı Prezident İlham Əliyev fevralın 26-da yerli və xarici media nümayəndələri üçün təşkil olunmuş mətbuat konfransında ölkəmizin birləşmiş normalarına sadıqlığını nümayiş etdi: “Bizim xalqlar sülh şəraitində yaşamladırlar. Bundan sonra Azərbaycan və erməni xalqlarının birgə yaşaması ilə bağlı aydın təsəvvürler var. Azərbaycanda minlərlə erməni yaşayır. Bizim erməni xalqı ilə birgə yaşamağımızın böyük tarixi vardır. Həm Ermənistanda, həm Azərbay-

fəqli dinlərə, mədəniyyətlərə sahib xalqların birləşmiş normalarını dövlət səviyyəsində dəstəkləyən ölkə kimi tanımb. Prezident İlham Əliyev fevralın 26-da yerli və xarici media nümayəndələri üçün təşkil olunmuş mətbuat konfransında ölkəmizin birləşmiş normalarına sadıqlığını nümayiş etdi: “Bizim xalqlar sülh şəraitində yaşamladırlar. Bundan sonra Azərbaycan və erməni xalqlarının birgə yaşaması ilə bağlı aydın təsəvvürler var. Azərbaycanda minlərlə erməni yaşayır. Bizim erməni xalqı ilə birgə yaşamağımızın böyük tarixi vardır. Həm Ermənistanda, həm Azərbay-

mənilər Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Azərbaycanda fərqli dildə danışan insanların hər cür hüquq və imtiyazları mövcuddur. Onların təhsilə çıxışları təmin edilir. Nəzərə ala q ki, həmin ərazilərdə yaşayan erməni icması öz aralarında erməni dilində danişə bilərlər, sovet dövründə bizim o bölgədə erməni dilində qəzetlər dərc edilirdi, orada xüsusi proqramlar var idi. Diger bütün diller kimi erməni dili də Azərbaycanda qorunacaqdır”.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın çoxmilletli bir dövlət olduğunu, burada yaşayan bütün millətlərin əmin-amanlıq içərisində

onu göstərdi ki, davamlı sülh modeli region və eləcə də bütün dünya üçün ən güclü nemətdir, bu gün bütün dünyani felakətdən qurtaracaq yeganə ümuməşəri dəyərdir. Buna görə də davamlı sülhə nail olmaq bu gün ən prioritet vəzifədir. Və bu dəyər eyni zamanda regionun gələcək inkişafını təmin edəcək əsas amıldır. Birləşmiş normalarının ilə əməkdaşlıqla dayanıqlı inkişafə zəmin hazırlanması davamlı sülh üçün atlaq doğru addımlardır və bu addımların hər biri parlaq gələcəyə xidmət edəcəkdir. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “düş-

Atılan addımlar gələcəyə xidmət etməlidir

Diger tərəfdən, qeyd olunmalıdır ki, birləşmiş normalarının prinsipi dayanıqlı inkişaf üçün əsas yaradır. Azərbaycanın bu məsələyə yanaşması da ölkəmizin bir daha ümumi dəyərlər sisteminə nə qədər bağlı olduğunu nümayiş etdirir: “Prioritet vəzifələrdən biri uzunmüddətli sülhün təmin edilməsi və müharibə risklərinin sıfır endirilməsidir, müharibədən heç dörd ay keçməmiş artıq rəsmi şəxslər - Ermənistən və Azərbaycan rəsmi şəxsləri arasında tövəsler qurulur, görüşlər keçirilir, bezoən açıq formatda, bezoən qeyri-rəsmi formatda. Ancaq bu proseslər gedir və bu proses müsbət istiqamətdə gedir”, -deyə ölkə başçısı bildirib.

Prezident İlham Əliyev xarici və yerli mətbuat nümayəndələri ilə görüşdə regionda qarşılurmalarla deyil, ineqrasiya proseslərinə təkan verilməsi zəruriliyini diqqətə çatdırıb: “Bu gün atılan addımlar gələcəyə xidmət etməlidir. Bu gün ineqrasiya barədə danışında biz indi rusiyalı sülhməramlı qüvvələrin yerləşdiyi sahədə ineqrasiyasının istənilən formasına hazırlıq. Bundan sonra da müxtəlif ineqrasiya variantları təklif oluna bilər. Xankəndinin və hazırda erməni əhalisinin yaşadığı digər ərazilərin ineqrasıyası labüb prosesdir”.

Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, Azərbaycan birləşmiş normalarının formulu müsbət nəticələrindən istifadə edərək uzunmüddətli sülh və gələcəyə hesablanan siyasi kursun davam etdirilməsində qotiyətdir. Çünkü bu kurs Azərbaycanın əsas təşəbbüskarı olduğu regional təhlükəsizlik sisteminin qurulması və möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, “Bu gün Azərbaycan öz fəaliyyəti ilə bölgənin gələcək inkişafına töhfə verir, bölgədə sabitliyin tam bər-qərar olması üçün əməli addımlar atır”

“Biz əməkdaşlığı açıq olan ölkəyik və Azərbaycanda müxtəlif xalqların nümayəndələri əsrlər boyu bir ailə kimi yaşayırlar. Azərbaycanda heç vaxt dini, milli zəmində hər hansı qarşıdurma, anlaşılmazlıq olmamışdır”

“Bu gün Azərbaycan öz fəaliyyəti ilə bölgənin gələcək inkişafına töhfə verir, bölgədə sabitliyin tam bər-qərar olması üçün əməli addımlar atır”

canda, həm başqa ölkələrdə. Misal üçün, Gürcüstanda elə kəndlər var ki, orada azərbaycanlılar və ermənilər bir kənddə yaşayırlar. Biz əməkdaşlığı açıq olan ölkəyik və Azərbaycanda müxtəlif xalqların nümayəndələri əsrlər boyu bir ailə kimi yaşayırlar. Azərbaycanda heç vaxt dini, milli zəmində hər hansı qarşıdurma, anlaşılmazlıq olmamışdır”.

Birləşmiş normalarının universal nümunəsi

Azərbaycanda tarixən bütün xalqların yaşamaq hüququ təmin edilib, hüquq və azadlıqları Konstitusiyamızda təsbit olunub. Azərbaycanda heç zaman digər dillərdə danışan xalqlara qarşı ayrı-seçkilik, dini düzümsüzlik halları müşahidə olunmayıb. “Azərbaycanda yaşayan bütün millətlər eyni hüquqlara malikdirlər. Qarabağda yaşayan er-

yaşadığı kimi ermənilərin də bir Azərbaycan vətəndaşı olaraq sülh şəraitində yaşaya biləcəyini keçirdiyi mətbuat konfranslarında vurgulaması Azərbaycanın nə qədər tolerant bir ölkə olduğunu sübutudur. Monoetnik bir ölkə olan Ermənistandan fərqli olaraq Azərbaycan bu tolerantlıq nümunəsi ilə tarixən dünyada birləşmiş normalarının universal nümunəsi olmuşdur. Belə ki, ölkəmizdə yaşayan bütün millətlər sülh şəraitində yaşayırlar və bərabər hüquqlara malikdirlər.

Davamlı sülh naməni

44 günlük Vətən müharibəsinin nəticələri bütün dünyaya Azərbaycanın yaranmış indiki reallıqda sülhə, beynəlxalq hüquqda təsbit olunmuş ölkələrin dinc yanaşı yaşaması prinsiplərinə nə qədər sadıqaldığını nümayiş etdi. Həm də

mənçilik səhifəsi çevriləlidir. 10 noyabr tarixində imzalanmış Bəyanat bunun üçün zəmin yaradır. İmzalanmış Bəyanata sadıqlıq nümayiş etdirməklə regionda sülh təmin olunacaq”.

Şübhəsiz ki, regionda təhlükəsizliyin təmin olunması və inkişafın davamlı xarakter almamasında müsbət əhəmiyyət daşıyan birləşmiş normalarının əsas üsulu əməkdaşlıqdır. Ölkə rəhbərliyi Böyük Qələbənin yaradıldığı tarixi şəraitdən istifadə edərək yeni regional əməkdaşlıq formulu teklif edir: “Azərbaycanın məqsədi artıq üçtərəflı qaydada - Ermənistən və Rusiya ilə birləşmə kommunikasiyaların bərpası, Zəngəzur dəhlizinin yaradılması və nəqliyyat baxımından bütün məneşelerin aradan qaldırılmasıdır. Azərbaycanın yaradıldığı bu imkan baş tutarsa, Ermənistən da mənfeət əldə edəcək, onlara sülhün xeyri尼 görəcəklər”.

Oruc MUSTAFAYEV